

Liefde en heroïek in waterschapswapen

Bijna alle waterschappen hebben een wapen. Toch vertellen weinige zo'n heroïsch en toch ook een beetje tragisch verhaal als dat van waterschap Ommerkanaal. Het wapen van een van de voorgangers van Velt en Vecht vertelt namelijk het verhaal van een 14e- eeuwse held. Een held die ook nog eens verliefd wordt op de verkeerde. En dat loopt maar net goed af.

DOOR BINA AYAR

Eén aanblik op het wapen van Ommerkanaal en het is duidelijk dat het hier om drama gaat. Het object dat nu in het trappenhuis hangt van Velt en Vecht, toont een grote, zwarte wolf. Duidelijk geen vriendelijk beest, maar een met een grote mond met messcherpe tanden, een kartelige staart en gemene klauwen. Toch is de wapenwolf met zijn spartelende pootjes ook

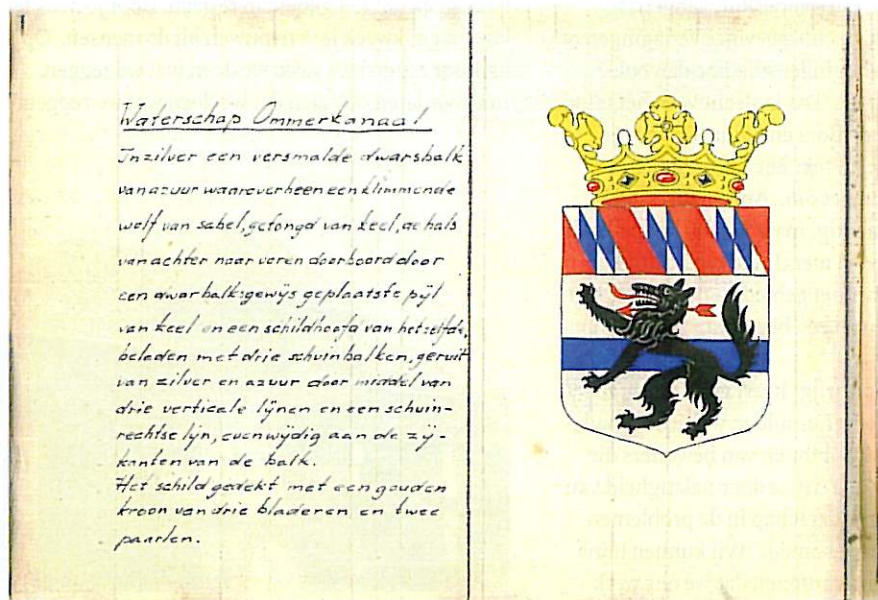
een beetje hulpeloos. Dat komt doordat hij gespietst wordt door een grote pijl. Maar daar heeft hij het dan ook wel een beetje naar gemaakt.

De wolf komt uit een verhaal uit 1379, het wapen zelf stamt uit 1960. Waterschap Ommerkanaal is dan gloednieuw. Ontstaan uit fusies. Een nieuw waterschap betekent vaak een nieuw wapen. Een opmerkelijke ex-medewerker van

gemeente Avereest kent ook de juiste man voor de job: de burgemeester van Oosterwolde. Die is naast burgervader immers amateur wapenontwerper. De burgemeester blijkt er inderdaad verstand van te hebben. En volop inspiratie. Hij laat zich in zijn ontwerp bijvoorbeeld inspireren door het wapen van de familie van de baronnen van Dedem. Die familie is immers verantwoordelijk voor het graven van een kanaal naar Dedem, nu bekend als de Dedemsvaart. Wel van belang voor het waterschap dus. En de burgemeester put uit een huiveringwekkende sage uit de omgeving.

Hevig verliefd

De hoofdrol daarin is voor ridder Rudolf van de burcht Collendoorn. Die is hevig verliefd op zijn buurvrouw Ida. De schone jonkvrouw vindt hem wel aardig, maar daar blijft het wat haar betreft bij. Tot ze een andere kant van Rudolf leert kennen. Als ze op een noodlottige dag 'met hijgend hart onder heur paard geklemd ligt', is ze maar wat blij om Rudolf te zien. Een schuimbekkende wolf staat namelijk op het punt haar het leven te ontnemen. Rudolf blijkt een man van

geen woorden maar daden en schiet zonder te aarzelen 'fluks de wolf door de keel, die dood neerzigt'. Zo'n heldendaad kan niet onbeloond blijven. De jonge ridder, die nooit over zijn liefde voor Ida is heen gekomen, maakt meteen van de gelegenheid gebruik om haar ten huwelijk te vragen. Ida kan inderdaad geen nee zeggen tegen haar redder in nood en stemt toe met het huwelijk.

Toch leven ze hierna niet lang en gelukkig. Althans niet met elkaar. De moeder van Rudolf heeft namelijk bezwaar tegen het huwelijk. En met goede reden. Haar man heeft van haar geëist dat ze, na hun dochter Kunegonda gebaard te hebben, een zoon op de wereld zet. Moeder is dan ook ten einde raad als ze weer een dochter krijgt. Zo

toestemming nodig. In de eerste plaats van de baron van Dedem. Die vindt het geen bezwaar dat zijn 'blokjes' in het wapen zijn verwerkt. En van de majesteit die weer advies vraagt aan de Hoge Raad van Adel. De raad vindt het ook een mooi verhaal maar vraagt zich wel af of de pijl die door de nek van de wolf is geschoten niet de andere kant uit zou moeten wijzen. Een held als Rudolf zou toch niet de wolf van achteren aanvallen... De burgemeester heeft daar wel een antwoord op. Volgens de legende zou de pijl vlak langs het hoofd van Ida zijn geschoten en had de leidende rekel van de troep wolven alle aandacht op Ida gericht. Indien hij zich had opgericht voor een aanval 'was het gans niet nodig geweest om de pijl vlak

De buurvrouw heeft net een zoon gebaard en vindt het geen probleem om die te ruilen voor een dochter

wanhopig dat ze liever zelfmoord pleegt en haar dochter vermoordt dan haar man onder ogen te komen. Die heeft immers beloofd van haar leven een hel te maken als ze hem geen zoon schenkt. Gelukkig biedt de buurvrouw uitkomst. Die heeft net een zoon gebaard en vindt het geen probleem om die te ruilen voor een dochter. Dat betekent wel dat Ida, de dochter van de buurvrouw, eigenlijk de zus is van Rudolf. Dus biecht de moeder haar gruwelijke geheim op. Broer/zushuwelijken zijn not-done natuurlijk. Ook in de 14e eeuw. En zo moet Rudolf met iemand anders trouwen. Het voordeel van het drama is wel dat Rudolf nu met zijn eigen zus kan trouwen die dus niet zijn zus is. Goede Tijden, Slechte Tijden is er niets bij!

In hoeverre het verhaal op waarheid berust, weten we niet. Wat wel waar is, is dat het waterschap niet zomaar een wapen mag ontwerpen en gebruiken. Daarvoor is

langs heur hoofd te schieten'. Het is een reconstructie, maar de raad vindt het een plausibele verklaring. Dat maakt dat het allemaal toch goed afloopt. Het waterschap heeft er een mooi wapen bij en de burgemeester krijgt een fraaie sigaretendoos met ingegraveerd wapen. Met de hoofdrolspelers van de sage komt het uiteindelijk ook goed. Rudolf leeft nog lang en gelukkig met zijn nieuwe vrouw. En met Ida komt het ook goed. Ze was toch al niet echt geïnteresseerd in haar broer. Alleen hun moeder is minder blij. Haar huwelijk is niet meer te redden.

Met dank aan Wil Mettes, archiefbeheerder waterschap Velt en Vecht.
Een onderwerp aanmelden voor de serie 'Schatten van de Schappen' kan via redactie. hetwaterschap@sdu.nl

De complete sage is terug te vinden op de website van waterschap Velt en Vecht: www.veltenvecht.nl/sage